

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/586/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214207043
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1214207043.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a členov senátu JUDr. Dariny Kuchtovej a JUDr. Branislava Krála, v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s. r. o., Pajštúnska ul. č. 5, Bratislava, zast. Advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., Pajštúnska ul. č. 5, Bratislava, proti žalovanej: G. I., U. X. I.. Č.. XXXX/XX, U., zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho ul. č. 29, Košice, o zaplatenie 147,12 eur s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo 17. júna 2015, č. k. 13C/11/2015-59, pomerom hlasov 3 : 0, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Žalobca je **p o v i n n ý** nahradiť žalovanej, k rukám jej právneho zástupcu, trovy odvolacieho konania, pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v sume 49,98 eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanej domáhal zaplatenia sumy 147,12 eur s prísl., titulom zmluvy o splátkovom úvere, uzavretej medzi žalovanou a právnym predchodcom žalobcu - spoločnosťou Slovenská sporiteľňa, a. s., dňa 27. 9. 2005. Žalovanej súd prvého stupňa nepriznal náhradu trov konania.

Vykonaným dokazovaním súd prvého stupňa zistil, že dňa 27. 9. 2005 Slovenská sporiteľňa, a. s., ako veriteľ a žalovaná ako dlžník uzavreli zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, ktorou bol žalovanej poskytnutý spotrebný - bezúčelový úver vo výške 20.000,- Sk (663,88 eur). Žalovaná sa zaviazala, že poskytnutý úver spolu s úrokmi, poplatkami dohodnutými v zmluve a ďalšími poplatkami a nákladmi, spojenými s úverom, splatí v dohodnutom čase a v pravidelných splátkach vo výške po 554,- Sk (18,39 eur) mesačne, vždy k 20. dňu v mesiaci so splatnosťou prvej splátky dňa 20. 10. 2005 a konečnou splatnosťou úveru dňa 20. 9. 2010. Zmluvné strany si dohodli výšku úrokovej sadzby 17,30 % ročne. Žalobca si v konaní uplatňuje voči žalovanej 8 splátok úveru splatných od 20. 2. 2010 do 20. 9. 2010 v celkovej výške 147,12 eur. Samotná žalovaná nerozporovala skutočnosť, že uvedené splátky nezaplatila. Keďže podľa zmluvných podmienok každá splátka úveru mala byť uhradená k 20. dňu toho - ktorého kalendárneho mesiaca, žalovaná sa podľa súdu prvého stupňa dostala do omeškania pri každej jednej splátke dňom nasledujúcim po jej splatnosti, t. j. v dňoch 21. 2. 2010, 21. 3. 2010, 21. 4. 2010, 21. 5. 2010, 21. 6. 2010, 21. 7. 2010, 21. 8. 2010 a 21. 9. 2010. Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že zmluvou o postúpení pohľadávok č. 0568/2011/CE z 24. 3. 2011 Slovenská sporiteľňa, a. s., ako postupca, postúpila pohľadávky voči žalovanej vo výške 1.395,29 eur s prísl. na žalobcu ako postupníka. Listom z 12. 4. 2011 (Oznámenie o postúpení pohľadávky) bola zároveň táto skutočnosť oznámená aj priamo žalovanej. Žalobca vyzval žalovanú na zaplatenie neuhradenej pohľadávky vo

výške 1.670,39 eur listom z 20. 12. 2013. Z tohto skutkového stavu súd prvého stupňa vyvodil záver, že žalobe nemožno vyhovieť. Súd prvého stupňa skonštatoval, že právny predchodca žalobcu a žalovaná uzavretím zmluvy o splátkovom úvere uzavreli spotrebiteľskú zmluvu, ktorá je typickou formulárovou zmluvou s dodávateľom vopred štandardizovanými a určenými jednotlivými podmienkami. Žalovaná ako spotrebiteľka nemala možnosť ovplyvniť obsah uzatváranej zmluvy, resp. ju upraviť rokovaniami s dodávateľom. Súd prvého stupňa sa stotožnil so stanoviskom Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, v zmysle ktorého ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. je možné aplikovať aj na konania začaté pred jeho účinnosťou, t. j. pred 1. 5. 2014. Napriek hmotnoprávnemu charakteru premlčania to totiž umožňuje procesná povaha ust. § 5b, vyplývajúca z jeho znenia (určuje konkrétny procesný postup súdu v konaní). Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia platí, že súd postupuje podľa právneho stavu účinného v čase jeho rozhodovania. Rovnako sa súd prvého stupňa stotožnil aj so závermi, vyplývajúcimi z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/12/2014 z 21. 4. 2015, v zmysle ktorých sa aj ust. § 52 ods. 2 Obč. zák. účinné od 1. 5. 2014 (t. j., že na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú prednostne normy Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva) vzťahuje na právne vzťahy založené pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, a to taktiež z dôvodu absencie prechodného ustanovenia. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa z úradnej povinnosti skúmal premlčanie uplatneného nároku, pričom aplikoval ust. Občianskeho zákonníka, hoci zmluva o úvere predstavuje absolútny obchodnoprávny vzťah. Uviedol, že trojročná premlčacia doba pri jednotlivých splátkach, ktoré si žalobca v konaní uplatňoval, uplynula v dňoch 21. 2. 2013, 21. 3. 2013, 21. 4. 2013, 21. 5. 2013, 21. 6. 2013, 21. 7. 2013, 21. 8. 2013 a 21. 9. 2013. Žalobca podal žalobu na súd prvého stupňa až dňa 23. 1. 2014, teda oneskorene - po uplynutí premlčacej doby. Súd prvého stupňa ex offo prihliadol na premlčanie uplatneného nároku a žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a v konaní úspešnej žalovanej náhradu trov konania nepriznal, pretože jej žiadne nevznikli.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobe vyhovel, alebo aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Mal za to, že súd prvého stupňa na daný prípad nesprávne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka, týkajúce sa premlčacej doby. Keďže ide o zmluvu o úvere, a teda o absolútny obchodno-záväzkový vzťah, bolo podľa žalobcu potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, hoci jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ. Podotkol, že predmetná úverová zmluva bola uzavretá dňa 27. 9. 2005, pričom do 31. 12. 2007 sa ust. § 52 až § 54 Obč. zák. vzťahovali len na kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo a iné zmluvy upravené v 8. časti Obč. zák., ako aj na zmluvu podľa § 55 Obč. zák. Zmluva o úvere bola upravená v Obchodnom zákonníku, a preto sa na jej účastníkov nevzťahovala povinnosť uvedená v prechodnom ustanovení § 879f ods. 3 Obč. zák., t. j. uviesť ju do súladu s ust. § 53 a § 54 Obč. zák., v znení účinnom od 1. 1. 2008. Novelizovaným ust. § 52 ods. 1 Obč. zák. sa podľa žalobcu nespravujú nároky vzniknuté pred 1. 1. 2008 a neposudzuje sa ani platnosť právnych úkonov vzniknutých pred týmto dátumom. Pokiaľ teda zmluva o úvere, v ktorej bol dlžník spotrebiteľom (ako aj v prejednávanej veci), bola uzavretá pred dňom 1. 1. 2008, nemožno práva a povinnosti vzniknuté pre 1. 1. 2008 z tejto zmluvy posudzovať podľa § 52 až § 54 Obč. zák., ale sa spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov. Na podporu svojich tvrdení žalobcu poukázal na niekoľko rozhodnutí Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 7MCdo/9/2014 z 24. 3. 2015, sp. zn. 2MCdo/3/2011 z 28. 4. 2011 a sp. zn. 6MCdo/4/2012 z 27. 3. 2013) a krajských súdov v Banskej Bystrici, Trnave, Žiline a v Prešove. V nadväznosti na uvedené zastával názor, že mu vznikol nárok na úhradu uplatnených splátok s príslušnými úrokmi z omeškania z každej splátky odo dňa nasledujúceho po splatnosti každej splátky až do zaplatenia. Žalobca nesúhlasil ani s aplikáciou ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. účinného od 1. 5. 2014 na prejednanú vec, pričom poukázal na nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 16/95 z 24. 5. 1995 a sp. zn. PL. ÚS 36/95 z 3. 3. 1996. Mal za to, že aplikáciou § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. dochádza k narušeniu princípov právneho štátu, porušeniu viacerých článkov Ústavy SR, Listiny základných práv a slobôd a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (zákazu diskriminácie, ochrany pred svojvoľným zásahom štátnej moci, práva na majetok a ochranu vlastníckeho práva, práva na prístup k nezávislému a nestrannému súdu a zásady rovnosti účastníkov konania). Žalobca uviedol, že právna úprava do 30. 4. 2014 umožňovala spotrebiteľom brániť sa proti pohľadávke uplatnenej po uplynutí premlčacej doby vznesením námietky premlčania. Ak by súd aplikoval § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. na všetky prebiehajúce súdne konania, došlo by k popretiu princípu právnej istoty ako jedného zo znakov právneho štátu. Priamym aplikovaním § 5b cit. zákona by súd porušil aj zásadu stanovenú v čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorej výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s Ústavou SR. V závere svojho odvolania žalobca

poukázal na uznesenie Okresného súdu Košice II zo 17. 7. 2015 sp. zn. 36C/117/2014, ktorým prerušil konanie do právoplatného skončenia konania na Ústavnom súde SR, pretože podal ústavnému súdu návrh na začatie konania o určenie, že ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd je zhodne so súdom prvého stupňa toho názoru, že v danej veci ide o spotrebiteľský vzťah a zmluva o splátkovom úvere, uzavretá medzi žalovanou a právnou predchodkyňou žalobcu (Slovenskou sporiteľňou, a. s.) dňa 27. 9. 2005, je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Obč. zák. Právna predchodkyňa žalobcu, ktorá má v predmete činnosti okrem iného aj poskytovanie úverov, vystupovala v tomto právnom vzťahu v postavení dodávateľa (§ 52 ods. 3 Obč. zák.) a žalovaná, ktorá pri uzatváraní predmetnej zmluvy nekonala v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, v postavení spotrebiteľa (§ 52 ods. 4 Obč. zák.). Žalobca pritom nerozporoval, že žalovaná je v postavení spotrebiteľa. Vzhľadom na uvedené právny vzťah medzi účastníkmi konania musí byť posudzovaný podľa ustanovení upravujúcich právne vzťahy spotrebiteľského charakteru. Nie je pritom rozhodujúce, že v predmetnej zmluve bolo uvedené, že je uzavretá podľa § 497 až § 507 Obch. zák. Rovnako rozhodujúcou nie je skutočnosť, že v čase uzavretia predmetnej zmluvy ust. § 52 ods. 1 Obč. zák. definovalo spotrebiteľskú zmluvu ako kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo alebo inú odplacnú zmluvu upravenú v ôsmej časti Obč. zák. a zmluvu podľa § 55, ak zmluvnými stranami boli na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. S účinnosťou od 1. 1. 2008 bolo ust. § 52 ods. 1 Obč. zák. novelizované zákonom č. 568/2007 Z. z., v zmysle ktorého spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Keďže prechodné ust. § 879j Obč. zák. (zavedené taktiež zákonom č. 568/2007 Z. z.) výslovne uvádza, že ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008, je potrebné aj zmluvu o splátkovom úvere uzavretú v danej veci považovať za spotrebiteľskú zmluvu, navyše keď postavenie žalovanej ako spotrebiteľky ani nebolo sporné.

Uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj ust. § 52 ods. 2 posledná veta Obč. zák., v znení účinnom od 1. 4. 2015, z ktorého znenia správne vychádzal aj súd prvého stupňa (hoci uvádza nesprávny dátum účinnosti 1. 5. 2014) a v zmysle ktorého sa na všetky právne vzťahy, účastníkom ktorých je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. V zmysle novšej judikatúry Najvyššieho súdu SR (napr. rozsudky sp. zn. 8MCdo/3/2015 z 28. 8. 2015, sp. zn. 3MCdo/14/2014 z 21. 4. 2015 a sp. zn. 4MCdo/17/2014 z 26. 11. 2015) sa pritom citované ustanovenie vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Z toho vyplýva, že v prejednávanej veci nie je možné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce tie inštitúty, ktoré sú súčasne upravené aj v Občianskom zákonníku. Inými slovami, napriek tomu, že zmluva o úvere je absolútnym obchodným záväzkovým vzťahom upraveným výlučne v Obchodnom zákonníku, ide zároveň o spotrebiteľský vzťah, v ktorom žalovaná vystupuje v postavení spotrebiteľa, a preto na otázky premlčania, následkov porušenia zmluvnej povinnosti a iné otázky v prípadoch, v ktorých existuje konkurujúca úprava Občianskeho zákonníka, sa použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Odvolacie námietky žalobcu týkajúce sa výlučnej aplikácie Obchodného zákonníka preto odvolací súd nepovažoval za dôvodné.

Odvolací súd k odvolacím námietkam žalobcu ďalej poznamenáva, že odhliadnuc od znenia ust. § 52 ods. 2 posledná veta Obč. zák. v znení účinnom od 1. 4. 2015 je aj na právne vzťahy medzi spotrebiteľom a dodávateľom vzniknuté pred týmto dátumom v prípade konkurencie úpravy Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka potrebné aplikovať ustanovenia pre spotrebiteľa priaznivejšie. Smernica Rady č. 93/13/EHS z 5. 4. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá bola transponovaná do slovenského právneho poriadku zákonom č. 150/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník (najmä v ust. § 52 až § 54 Obč. zák.), účinným dňa 1. 4. 2004, ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť ochranu spotrebiteľa pred nekalými, resp. neprijateľnými klauzulami v

spotrebiteľských zmluvách, na tvorbe ktorých sa spotrebiteľ nepodieľal a ktoré zásadným spôsobom zhoršujú jeho postavenie. Odvolací súd nepopiera, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom, môže však byť súčasne aj spotrebiteľskou zmluvou za predpokladu, že ju uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom a že má formulárový charakter, t. j. spotrebiteľ zásadným spôsobom nemôže ovplyvniť jej obsah, ako tomu bolo aj v danej veci. Obdobne definoval spotrebiteľskú zmluvu aj zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a to konkrétne v ust. § 23a ods. 1, podľa ktorého spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Odvolací súd má za to, že normy obchodného práva sú pre právne vzťahy, ktoré vyplývajú z takýchto zmlúv, použiteľné len vtedy, ak neodporujú právnej úprave spotrebiteľských vzťahov. Už aj zo znenia ust. § 54 ods. 1 Obč. zák. účinného v čase uzavretia predmetnej zmluvy o splátkovom úvere vyplývalo, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Použitie pre spotrebiteľa nevýhodnejších ustanovení Obchodného zákonníka vrátane premlčania by pritom predstavovalo práve takéto zhoršenie postavenia spotrebiteľa. Preto je na prospech žalovanej ako spotrebiteľky uplatnenie ustanovenia o premlčaní v trojročnej premlčacej dobe v zmysle Občianskeho zákonníka. Použitie občianskoprávnej premlčacej doby v obchodnoprávných zmluvách, ktoré majú spotrebiteľský charakter, odobril aj Ústavný súd SR napr. v uznesení sp. zn. I. ÚS 402/2013 z 19. júna 2013.

V nadväznosti na vyššie uvedené tak súd prvého stupňa postupoval správne, keď v súlade s § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. ex offo prihliadol na premlčanie nároku žalobcu v trojročnej premlčacej dobe. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani odvolaciu argumentáciu žalobcu, ktorý namietal prípustnosť použitia ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. v znení účinnom od 1. 5. 2014 v danej veci a porušenie princípu právnej istoty jeho aplikáciou. Ust. § 5b bolo do zákona č. 205/2007 Z. z. zavedené s účinnosťou od 1. 5. 2014 zákonom č. 102/2014 Z. z. Podľa tohto ustanovenia orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že napriek tomu, že samotné premlčanie má hmotnoprávny charakter, ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. má procesnú povahu vyplývajúcu z jeho znenia, keď toto ustanovenie normuje predovšetkým procesnú činnosť orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy. Na jeho základe sa súdu ako orgánu rozhodujúcemu o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy ukladá povinnosť v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, teda ide o konkrétny procesný postup súdu v konaní. Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia platí, že súd postupuje podľa právneho stavu účinného v čase rozhodovania súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania súdu prvého stupňa už ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. bolo účinné, súd prvého stupňa bol povinný aplikovať ho vo všetkých prebiehajúcich konaniach, vrátane súdnych konaní začatých pred jeho účinnosťou, t. j. pred 1. 5. 2014, akým je aj konanie v prejednávanej veci. Odvolací súd pre úplnosť poznamenáva, že zák. č. 250/2007 Z. z. je lex specialis vo vzťahu k Občianskemu zákonníku ako lex generalis. Pokiaľ teda otázka prihliadania na premlčanie uplatneného nároku je v § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. upravená odlišne od § 100 ods. 1 Obč. zák., prednosť má špeciálna úprava zák. č. 250/2007 Z. z. a súd prvého stupňa nepochybil, keď podľa nej postupoval, pričom správne vychádzal zo stanoviska Občianskoprávneho kolégia odvolacieho súdu.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. Žalovanej, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 49,98 eur. Právny zástupca žalovanej vykonal v odvolacom konaní dva úkony právnej služby - prevzatie a príprava zastúpenia, vrátane prvej porady s klientom a vyjadrenie k odvolaniu, každý za 16,60 eur v zmysle § 10 ods. 1, v spojení s § 13a ods. 1 písm. a/ a c/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. Po pripočítaní režijného paušálu 8,39 eur advokátska odmena predstavuje sumu 49,98 eur (2 x 16,60 eur + 2 x 8,39 eur = 49,98 eur).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.